

SALAINEN OPPI 125 VUOTTA

H. P. Blavatskyn (HPB) *The Secret Doctrine*, Salainen oppi,¹ I osa, ilmestyi painosta Lontoossa lokakuussa 1888 ja II osa tammikuussa 1889.

I osa on 676-sivuinen kirja, ja sen alaotsikko on ”Tieteen, uskonnon ja filosofian synteesi”. Nimiösivulla lukee Vol. I, Cosmogogenesis (Maailman synty). Ensimmäisestä osasta otettiin vain 500 kappaleen painos, joka loppui muutamassa päivässä, joten siitä tehtiin heti uusi painos. Tuskin mitään korjauksia tehtiin uuteen painokseen, sillä jopa samat painovirheet esiintyvät kummassakin painoksessa.

II osassa on 798 sivua, ja nimiösivulla lukee Anthropogenesis, Ihmisen synty.

Sittemmin Salaisesta opista on otettu lukuisia painoksia, mm. Annie Besantin uudelleen muokkaama editio. Myöhemmin teos on ilmestynyt mm. Boris de Zirkoffin toimittamana ja The Theosophical Publishing Housen, Wheaton, U.S.A., v. 1978 julkaisemana editiona sekä Theosophical University Pressin, Pasadena, U.S.A., v. 1999 julkaisemana ensipainoksen näköispainoksena. Zirkoffin editio vastaa alkuperäistä painosta paitsi vieraskielisten sanojen oikeinkirjoituksen osalta. Siinä on esim. sanskritin sanojen translitterointi lähempänä nykykäytäntöä.

The Secret Doctrine, III osa, ilmestyi vasta 1897, kuusi vuotta HPB:n kuoleman jälkeen. Sen alaotsikkona on Okkultismi. III osa on n. 600-sivuinen kirja. Siitä on olemassa ainakin Adyar-editio (Volume V), mutta se kuuluu myös *H. P. Blavatsky Collected Writings* -sarjan osiin XIII, s. 224–241 (luvut 2–3), XIV 1–453 (luvut 1–51), XII s. 477–712 (Esoteeriset ohjeet I–V). Esoteeriset ohjeet IV–VI ovat myös Henk J. Spierenburgin toimittamassa teoksessa, *The Inner Group Teachings of H. P. Blavatsky*.

MITEN SALAINEN OPPI SYNTYI?²

Ensimmäinen kirjallinen maininta Salaisen opin kirjoittamisurakasta lienee vuoden 1879 keväältä Henry S. Olcottin (HSO) julkaisemattomissa päiväkirjoissa, joiden pohjalta hän julkaisi kirjasarjan *Vanhoja päiväkirjan lehtiä*. Olcottilla oli tapana merkitä päiväkirjaansa muistiin päivän tapahtumia, joihin kuului myös HPP:n ”uuden teosofiaa käsittelevän kirjan” kirjoittaminen. HPB ja HSO olivat muuttaneet edellisenä vuonna Intiaan Bombayhin [Mumbai].

Elokuussa 1882 mahätma K. H. kirjoitti A. P. Sinnetille, että Isis ”olisi tosiaan kirjoitettava uudestaan perhekunnian vuoksi”. Tuohon aikaan ei uudella kirjalla vielä ollut nimeä, ja silloin ajateltiinkin oikeasta *Hunnuttoman Isiksen* monia virheitä.

Tammikuussa 1884 julkaistiin Journal of The Theosophical Society -lehdessä mainosilmoitus Salaisesta opista, jonka piti olla *Hunnuttoman Isiksen* ”uusi versio”. Teokselle kerättiin ennakkotilajia painoksen rahoittamista varten. Kirjaa alettiin kutsua Salaiseksi opiksi. T. Subba Row’n piti tarkistaa hindufilosofian kohdat, mutta myöhemmin hän kieltäytyi tehtävästä, koska hänen ja muutamien muiden intialaisten mielestä kirja oli liian esoteerinen länsimaalaisille annettavaksi.

Helmikuussa 1884 HPB ja HSO lähtivät Mohan M. Chatterjin, Babajin, Burjorji Padshahin ja Babulan kanssa Eurooppaan. Mestari määräsi myös William Quan Judgen pysähtymään Intian matkallaan Pariisissa ja auttamaan HPB:tä Salaisen opin kirjoittamisessa. Kesällä 1884 K. H:n kirjeessä A. P. Sinnetille sanottiin, että ”Salainen oppi tulee aikanaan selittämään monta seikkaa,

¹ Salainen oppi on kirjoitettu kursiiivilla silloin kun puhun suomenkielisestä teoksesta. – P. C.

² Tämän ja seuraavan luvun lähteenä olen käyttänyt Boris de Zirkoffin artikkelia Historical Introduction, joka on julkaistu hänen toimittamassaan Salaisen opin editiossa H. P. Blavatsky, *The Secret Doctrine*, Volume 1, s. [1–76].

ohjaamaan oikeaan monen hämmentyneen tutkijan”. (*Mestarien kirjeet A. P. Sinnettille Mahatma M:ltä ja K. H:lta*, Lahden Minerva ry, s. 455)

HPP muutti Würzburgiin elokuussa 1885. Noihin aikoihin hän kirjoitti Sinnettille: ”Mutta Mestari sanoi minulle, että jos ”mikään ei ole estämässä” (?) hän auttaisi ja Mahatma myös, koska he ovat usein täällä nyt Salaisen opin vuoksi...” [Letters to Sinnett, CXIX, 253.] Ilmeisesti HPB tarkoitti ”mestarilla” omaa guraaan, Mestari Moryaa, ja Mahatma-sanaa hän käytti mestari Koot Hoomista.

Tuona vuoden joulukuussa HPB:n avuksi ”lähetettiin” ranskalaissyntyinen, Ruotsissa avioitunut kreivitär Constance Wachtmeister. Wachtmeisteria ihmetytti kovasti HPB:n matkakirjaston niukkuus. Kuitenkin ”hänen käsikirjoituksensa olivat tulvillaan viitteitä, lainauksia ja viittauksia valtavaan määrään mitä vaihtelevimpia aiheita käsitteleviä harvinaisia ja vaikeatajuisia teoksia”. [9]

Wachtmeisterista tuli HPB:n monivuotinen avustaja ja sihteeri, joka sai myös tehtäväkseen kirjoittaa käsikirjoituksen puhtaaksi kirjapainoa varten. HPB:llä oli lisäksi monia muita avustajia, jotka saivat vierailemaan hänen luonaan.

Salaisen opin työnimi oli *magnum opus*. Teoksen piti Sinnetin mukaan ensin ilmestyä viikkosina tai aikakauskirjana kerran kuukaudessa tai kolmessa.

KETKÄ KIRJOITTIVAT SALAISEN OPIN?

Paljon on keskusteltu ja väitelty, ketkä kirjoittivat Salaisen opin. Mahatma K. H. kirjoitti v. 1885 HSO:n kautta tri Hübbe-Schleidenille:

”Ihmettelen, mahtakohan tämä minun kirjelappuni olla kyllin arvokas... allekirjoittanut on tyytyväinen voidessaan vakuuttaa, että Salaisen opin valmistuttua sen kirjoittajia on kolme: M.:, Upasika [HPB] ja tohtorin nöyrin palvelija.”[16]

Noin vuoden kuluttua W. Q. Judge sai Mestari K.H:lta kirjeen, jonka teksti kuuluu seuraavasti:

”Viime vuonna annettu todistus, jossa sanotaan, että Salainen oppi olisi valmistuessaan kolmen, Upasikan, M.:n ja minun, aikaansaannos, oli ja on oikea, vaikka jotkut ovat epäilleet paitsi siinä esitettyjä tosiasioita, myös itse viestin aitoutta. Kopioikaa tämä ja säilyttäkää myös kopio edellä mainitusta todistuksesta. Tulette huomaamaan, että kummallekin on käyttöä sinä päivänä, jolloin te tulette... saamaan juuri tuon henkilön hallusta, jolle todistus annettiin, alkuperäisen saadaksenne kopioida sen; ja silloin voitte varmistua tämän piakkoin lähetettävän kopion oikeellisuudesta...” [18]³

Eurooppaan matkalla ollut Olcott sai 22.8.1888 kirjeen höyrylaiva *Shannonilla* mestari K.H:lta. HSO oli lähtenyt Bombaysta 7.8. ja oli silloin lähestymässä Brindisiä, Italiaa. Kirjeessä sanotaan:

”Olen myös huomioinut ajatuksenne ’Salaisesta opista’. Olkaa varma, että sen, mitä hän [HPB] ei ole huomauttanut ottaneensa tieteellisistä ja muista teoksista, me olemme johdattaneet hänen mieleensä. Jokainen virhe tai virheellinen huomautus, jonka hän on korjannut ja selittänyt toisten teosofien teoksista, oli minun korjaamani tai korjattu ohjeitteni mukaan. Se on arvokkaampi teos kuin sen edeltäjät, yhteenvedo okkulttisista totuuksista, mikä tekee sen opin ja tiedon lähteeksi vakaville tutkijoille vuosikausiksi eteenpäin.” [22]⁴

³ Edellä mainittujen viestien näköiskuvat ovat kopioituina mm. Boris de Zirkoffin editoimassa teoksessa H. P. Blavatsky, *The Secret Doctrine*, Volume 1, Historical Introduction.

⁴ *Viisauden Mestarien kirjeitä*, ensimmäinen sarja, kirje 19, s.58–59.

Vuoden 1886 tienoilla oli luovuttu ajatuksesta, että Salainen oppi olisi *Hunnuttoman Isiksen* uusi versio tai tarkistettu painos. Näihin aikoihin Eberfeldiin ja sitten Ostendeen muuttanut HPB kirjoitti HSO:lle, ettei hänellä ”ole juuri mitään kirjoja. Mestari ja Kashmirilainen sanelevat vuorotellen. Kreivitär kopioi kaiken.” [23] Kutsumanimi Kashmirilainen tarkoittaa Mahatma K.H:ta.

HPB kirjoitti vuoden 1887 alkupäivinä HSO:lle, että Salaisen opin kirjoitustyöhön on osallistunut myös adepti nimeltä Narayan, joka asui Thiruvallamin seudulla (nyk. Tamil Nadun pohjoisosassa). [38]

Sinnettille HPB kirjoitti: ”Olen täällä yksin, vain kreivitär todistajana. Minulla ei ole mitään kirjoja, ei ketään apuna. Ja kuitenkin sanon teille, että Salainen oppi tulee olemaan 20 kertaa oppineempi, filosofisempi ja parempi kuin *Isis*...”

Toisessa kirjeessä Sinnettille HPB kertoi: ”Joka aamu on uusi vaihe ja näkymä. *Elän jälleen kahta elämää*. Mestarin mielestä minun on liian vaikea katsoa jatkuvasti astraalivaloon S. O:tani varten, joten nyt noin kaksi viikkoa minut pannaan katsomaan kaikki tarvitsemani ikään kuin unessani. Näen suuria ja pitkiä paperikääröjä, joihin asiat on kirjoitettu, ja muistan ne. Siten kaikki patriarkat Aadamista Nooan annettiin nähtäväkseni – rinnakkain rishien kanssa” [25]

Toukokuussa 1887 HPB muutti Lontooseen. Bertram Keightley ja tämän veljenpoika tri Archibald Keightley saivat luettavakseen osan Salaisen opin käsikirjoituksesta. Heidän tehtävänä oli parannella ja poistaa tekstiä, korjata englantia, varustaa teksti välimerkein jne. Jotkin lauseet piti muovata englantilaiseen muotoon, sillä monet niistä olivat ”sanasanaisia käännöksiä ranskasta”. Heillä oli nyt hallussaan koko Salaisen opin lähes metrin paksuinen käsikirjoituspino. He ehdottivat sekavan järjestyksen muuttamista paremmaksi. HPB lähetti heidät ”hornan tuuttiin” tekemään mitä tahtoivat.

He veivät hänelle suunnitelman, jonka mukaan Salainen oppi jaettaisiin neljään osaan, jotka jakautuisivat edelleen kolmeen kirjaan, minkä HPB hyväksyikin. Kirjan järjestys olisi seuraava: kosmoksen kehitys, ihmisen kehitys, kolmannessa osassa okkultismin historia, johon sisältyy joidenkin suurten adeptien elämäkerrat, ja lopuksi käytännön okkultismi neljännessä osassa, joka HPB:n piti kirjoittaa myöhemmin.

Tämän jälkeen aineisto piti järjestää ja kirjoittaa koneella uudelleen painoa varten. HPB oikoluki tekstejä ja teki niihin edelleen lukemattomia lisäyksiä ja muutoksia. Nyt elettiin vuotta 1887. Viivytyksiä aiheutti myös HPB:n usein toistuvat sairastumiset.

Toukokuussa 1888 aloitettiin Salaisen opin painaminen. Kirjaa oli mahdollisuus ostaa ennakkoon ja näin rahoittaa valtavaa kustannustyötä.

SUOMENKIELINEN SALAINEN OPPI I JA II

Suomessa *Salainen oppi* I osa ilmestyi neljänä niteenä 1910–1913. Sen käänsivät V. H. Valvanne ja Pekka Ervast. Valvanne teki ensin raakakäännöksen, johon Ervast teki asiasisällön vaatimat korjaukset. Valitettavasti kirjaa ei käännetty alkuperäisestä vuoden 1888 laitoksesta vaan v. 1893 laitoksesta, jota Annie Besant ja G. S. S. Mead olivat korjanneet ja muokanneet. Joskus vuoden 1970 tienoilla Teosofisen Seuran johtokunta myönsi Ruusu-Ristille oikeuden ottaa uusi näköispainos teoksesta. Ikävä kyllä Seura ei pitänyt enää kiinni kustannusoikeuksistaan. Ruusu-Risti on sittemmin ottanut I ja II osan painoksista useita näköispainoksia.

Olen muokannut Salaisen opin I osan sata vuotta vanhan käännöksen, koska monet lukijat pitävät tuon kirjan tekstiä vanhahtavana ja vaikeaselkoisena. Muokkaustyössä käytin rinnakkain alkuperäistä *The Secret Doctrinea* eli ensipainoksen näköispainosta ja vanhaa suomennosta. Jouni Marjanen luki käsikirjoituksen tarkistaen samalla vierasperäisten sanojen oikeinkirjoituksen ja vaihtaen joitakin tekstiin jääneitä kömpelöitä ilmaisuja sujuvampiin. Tätä kirjaa ei ole kustannettu, mutta siitä on olemassa pdf-versio Lahden Minervan kotisivuilla: *Salainen oppi* I osa.

Salaisen opin II osa ilmestyi suomeksi kuutena niteenä seuraavasti: I nide 1914, suomentajat Väinö Valvanne ja Pekka Ervast; II nide 1917, suom. Valvanne ja Ervast; III nide 1937, suom. Willie Angervo; IV nide 1940, suom. Angervo ja Jussi Snellman; V nide 1946, suom. Snellman ja VI nide 1947, suom. Snellman.

Monet tämän päivän tutkijat pitävät ensimmäisen suomalaisen painoksen kieltä vanhahtavana. Lisäksi kirja käännettiin ”väärästä” painoksesta eli Annie Besantin muokkaamasta kuudennesta painoksesta vuodelta 1908.

Uudessa käännöksessä olen *The Secret Doctrinesta* käyttänyt ensisijaisesti ensipainoksen näköispainosta, Pasadena-editiota. Lisäksi olen seurannut Zirkoffin painoksen vieraskielisten sanojen oikeinkirjoitusta.

Ritva Vuori auttoi minua teoksen alkuosan ja Jouni Marjanen loppuosan tarkastamisessa. II osan 1. kirjaa tutkimme Teosofisessa Seurassa ”Salaisen opin tutkijat”-ryhmässä vuosina 2000–2005. Tuolloin Saara Juneja seurasi tekstiä venäläisestä versiosta antaen hyviä vihjeitä sanavalintoihin.

SALAINEN OPPI III JA IV?

HPB:n tarkoituksena oli julkaista I ja II osan lisäksi III ja IV osa. Hän kirjoitti:

”Nämä kaksi osaa (I ja II) ovat vain uranuurtajan suorittama työ... niin että nämä kaksi osaa voisivat palvella tutkijaa sopivana johdantona kolmatta ja neljättä osaa varten... Riippuu siis kokonaan siitä vastaanotosta, jonka I ja II osa saavat osakseen teosofien ja mystikkojen käsissä, tulevatko nuo kaksi viimeistä osaa milloinkaan julkaistuiksi, vaikka ne ovat *melkein* valmiit.”⁵

Tämä työ jäi kesken. Annie Besant kokosi Salaisen opin lopusta tekstipinosta III osan, joka ilmestyi 1897.

Lähes sadan vuoden ajan monet teosofit ovat pohdiskelleet, onko painettu kolmas osa Blavatskyn tarkoittama vai koottiinko tähän kirjaan tekstejä Blavatskyn jäämistöstä. Daniel Caldwellin viimeaikaiset tutkimukset Blavatskyn puhumasta kolmannesta osasta osoittavat, että v. 1897 julkaistu III osa on todella hänen tarkoittamansa III osa.⁶

Suuri osa *Salaisen opin* III osasta ilmestyi suomeksi 1980-luvun loppupuolella viitenä monisteenä: *Salainen oppi III osa, Luvut 1–16; Luvut 17–27; Luvut 28–38; Luvut 39–51* sekä *Selityksiä joihinkin suullisiin opetuksiin*. Ruusu-Risti oli julkaissut jo 1958 *Eräitä elämän okkultista filosofiaa käsitteleviä kirjelmiä*, 118 s. Luvuista 1–51 ilmestyi v. 2012 pdf-versio, joka on kopioitavissa Lahden Minervan kotisivuilta.

Kolmannen osan loppuaineiston, johon sisältyy myös edellä mainittu Ruusu-Ristin julkaisu sekä moniste *Selityksiä joihinkin suullisiin opetuksiin*, käänsin 1990-luvun lopussa. Aineisto on ilmestynyt kahtena Lahden Minerva ry:n kustantamana kirjana: H. P. Blavatsky, *Esoteeriset ohjeet I, II ja III* (1998) sekä *H. P. Blavatskyn opetukset sisäiselle ryhmälle* (1999), jonka Henk J. Spierenburgin kokosi ja toimitti englanniksi 1995. Näiden kahden kirjan tekstit kuuluivat suurelta osin alun perin HPB:n esoteerisen koulun lupautuneille oppilaille. Blavatskyn opetusten tekstit olivat muutamien oppilaiden muistiin kirjoittamia, mutta tutustuminen kirjan poikkeaviin kohtiin paljastaa, että erot koskevat lähinnä sidesanoja. Näitä kahta kirjaa myydään kirjakaupoissa, ja niistä on olemassa pdf-versiot ilman poikkeavia kohtia. Nämä kirjat ovat kopioitavissa Lahden Minervan kotisivuilta.

⁵ *Salainen oppi*, II, pdf-editio, s. [e797–e798.]

⁶ Ks. Daniel Caldwell, ”The Myth of the ’Missing’ Third Volume of *The Secret Doctrine*”, *The American Theosophist*, Late Spring/Early Summer 1995, s. 18–25.

TUTKITTAVAA VUOSIKYMMENIKSI

Salainen oppi käsittää kokonaisuudessaan n. 2100 sivua.

Englanninkielinen *The Secret Doctrine*, Volume I ja II, ovat alan kirjakaupoissa myynnissä esim. verkkomyynnin kautta. Lisäksi ne ovat Internetissä.

Suomenkielinen *Salainen oppi* I ja II osa, vanhat painokset, ovat kirjakaupoissa myytävänä. Ainakin aiemmin sekä I että II osasta oli olemassa yksi paksu kirja (738 ja 815 sivua), tai kaksi kirjaa, jotka oli merkitty: I.1 ja I.2 sekä II.1 ja II.2. Teosofinen Seura on kustantanut näihin kirjoihin liittyvän Hakemiston.

I osan uusi muokattu laitos ja II osan uusi käännös ovat Internetissä kopioitavissa Landen Minervan kotisivuilta. Sieltä löytyy myös III osan luvut 1–51, *Esoteeriset ohjeet* sekä *H. P. Blavatskyn opetukset sisäiselle ryhmälle* (Opetukset). Kahta viimeksi mainittua kirjaa myyvät T. S. ja muutamat teosofiset kirjakaupat.

Salainen oppi on vuosikymmenten tutkimuskohde, sitä ei ymmärrä yhdellä tai muutamalla lukemisella. Teoksesta löytää jatkuvasti uutta tietoa, jota ei ole aiemmin pystynyt sulattamaan. Blavatskyn mukaan tekstin avaamiseen tarvitaan seitsemän avainta.

Suosittelen myös tutustumaan David ja Nancy Reiglen kirjoittamaan kirjaan *Blavatskyn salaiset kirjat*, Kahdenkymmenen vuoden tutkimustyö, Pirkko Carpelan 2010, 188 sivua. Siinä tuodaan uutta valoa mm. Kiu-ten ja Dzyanin kirjoihin ja *Salaisen opin* lähteisiin. Reiglet valottavat myös *Salaisen opin* yhteyttä buddhalaisuuteen, erityisesti Mūla kālacakratantraan, ja pohtivat teosofian ja buddhalaisuuden eräiden käsitteiden eroja ja yhtäläisyyksiä.

Ensimmäistä kertaa länsimailla Tiibetin Dalai-lama antoi kalacakra-vihkimyksen 16.–21.7.1981 Madisonissa, Wisconsinissa. Tämä vihkimys on perinteinen edellytys tämän tekstin tutkimiseksi. Salaisen opin tutkijat ovat saaneet tutustua teokseensa jo 125 vuoden ajan!

III osa on myös huikea kokonaisuus: Okkultismin historia pietareineen, paavaleineen ja avatároineen sekä buddhineen on mielenkiintoinen, ja edellä mainitut kaksi kirjaa sisältävät ihmisen kehityksestä hyvin erikoista tietoa. *Esoteeriset ohjeet* -kirjassa on mm. tietoa lukujen, metallien, planeettojen, inhimillisten prinsiippien, värien, viikonpäivien ja sointujen vastaavuuksista.